

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

25 Şubat 2020

Sayı : 30824082/610- 49120
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KORKUM
Bakan

EKLER:

- Liste (6 Adet- 6 Sayfa)
- Cevap yazısı (74 Adet, 109 Sayfa)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN DOÇ. DR. SELİN SAYEK BÖKE'NİN
TBMM 7/21944 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Afetlerin olası yıkıcı etkilerinin azaltılması, ortaya çıkabilecek olası sosyal ve ekonomik etkilerin ortadan kaldırılabilmesi için çeşitli afet türlerine yönelik kapsamlı stratejik planların yapılması hayati önem taşımaktadır. Doğal afetlerin yanı sıra, iklim krizi başta olmak üzere, insan eliyle yaratılan çeşitli riskler nedeniyle, önümüzdeki yıllarda bütün dünyada afetlerin ve afet kaynaklı nüfus hareketlerinin artabileceği öngörülmektedir. Afetlere karşı alınacak tedbirleri ve risk azaltıcı önlemleri uluslararası bir standarda kavuşturmayı hedefleyen birçok plan, çalışma ve karar mevcuttur. Bunlar arasında önemli uluslararası çerçevelerin başında Birleşmiş Milletler (BM)'in Üçüncü Dünya Afet Risklerinin Azaltılması Konferansı'nda ortaya konmuş olan Afet Risklerinin Azaltılmasına dönük Sendai Çerçevesi 2015-2030 bulunmaktadır. Afet risklerinin azaltılması ihtiyacı iklim krizi ışığında daha da büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM), önümüzdeki yıllarda önemli bir sorun haline dönüşmesi beklenen "İklim Mültecilerine Hukuki Statü" tanınması konusunda bir tavsiye kararı almıştır. Türkiye bahsi geçen uluslararası çerçevelerin ve tavsiye kararlarının tarafıdır. Bunun ötesinde, Türkiye'nin de hem olası doğal afetlere hem de insan eliyle ortaya çıkabilecek afetlere karşı, uluslararası standartları yakalamak üzere çalışmalar yapması, bu konuda gerekli tedbirleri yerel ve ulusal düzeyde en geniş kapsamda alması vatandaşlarımızın güvenliği açısından hayati önem arz etmektedir. Bu bağlamda;

- 1) AKPM' nin, afetler karşısında alınacak tedbirlere ilişkin tavsiye kararlarından 2307 sayılı "iklim mültecilerine hukuki statü" tanınması konusundaki tavsiye kararının barındırdığı afet risklerinin azaltılmasına ve yönetilmesine dönük maddelerinden haberdar mısınız? Bakanlığınız bünyesinde bu tavsiye kararlarının takip edilmesi ve uyulması konusunda kurulmuş herhangi bir mekanizma var mı?
- 2) İnsan eli ile ortaya çıkan yıkımın sonucu olarak oluşabilecek afetlere ve iklim krizinin olası sonuçlarına yönelik Bakanlığınız tarafından alınan tedbirler nelerdir? Bu konuda halihazırda uygulanan veya uygulanmak üzere hazırlanmış herhangi bir strateji planı mevcut mudur? Mevcut ise, bu stratejik planın uygulanmasına dair atılmış olan ve atılacak olan adımlar nelerdir?
- 3) Önümüzdeki yıllarda önemli bir insan hareketi riski olarak karşımıza çıkabileceği öngörülen, "iklim değişikliğine bağlı insan hareketlerine" yönelik bir projeksiyonunuz var mı? Türkiye'nin söz konusu insan hareketlerinden hangi ölçüde etkileneceğine dair bir öngörünüz mevcut mu?
- 4) "İklim değişikliğine bağlı insan hareketlerinin" önümüzdeki yıllarda küresel ekonomiye ve istihdama yönelik makro etkilerini de göz önüne alarak bu küresel etkilerin Türkiye'ye yansımalarına dönük bir çalışmanız var mı?
- 5) Bakanlığınızın, doğal afetlere, insan eliyle ortaya çıkan afetlere ve iklim krizine bağlı insan hareketlerine yönelik alınacak tedbirlerin planlanması için yerel yönetimlerle herhangi bir iletişim/danışma/plan oluşturma mekanizması veya böyle bir mekanizmaya dair bir çalışması bulunmakta mıdır?
- 6) BM "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" çerçevesinde afetlere karşı toplumsal dayanaklılığının arttırılmasını düzenleyen 11. hedefin tutturulmasına yönelik herhangi bir stratejik plan yapılmış mıdır?

- 7) İklim krizinin yaratabileceği olası risklere karşı, "Afet Risklerinin Azaltılmasına dönük Sendai Çerçevesi-2015-2030" ile uyumlu yürütülen çalışmalar hangi aşamadadır?
- 8) Olası afet riskleri ve iklim krizi ile ilgili olarak toplum kesimlerinin bilgilendirilmesi, farkındalık artırılması için diğer Bakanlıklarla ve yerel yönetimlerle koordineli olarak herhangi bir eğitim/bilgilendirme çalışması yapılmakta mıdır?
- 9) 2016 yılında hazırlık çalışmalarına başlanmış olan Türkiye Afet Risk Azaltma Planı (TARAP) hangi aşamadadır? Planın ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

CEVAP:

Ülkemiz iklim değişikliği ile mücadelede Dünyada yerini alarak, Türkiye Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (BMİDÇS) 2004 yılında, Kyoto Protokolü'ne ise 2009 yılında taraf olmuştur. 2010-2023 döneminde iklim değişikliğiyle ilgili yapılacak çalışmalara yol gösterici olmak ve bu kapsamdaki politikaları belirlemek amacıyla, Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesini hazırlamıştır. Bu belge, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin (BMİDÇS) "ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar" ilkesi temel alınarak, Ülkemizin ulusal ve uluslararası kaynakları kullanarak gerçekleştirebileceği azaltım, uyum, finansman ve teknoloji politikalarını içermektedir. 2011-2023 dönemini kapsayan İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı (UİDEP) ise Temmuz 2011'de yayımlanmıştır.

İklim değişikliğinin Türkiye'deki etkilerine uyum sağlanması amacıyla; "Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı" hazırlanmış ve 2011 yılında uygulamaya konulmuştur. 2020 yılı sonrasinda yürürlüğe girecek olan Paris İklim Anlaşması kapsamında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine (BMİDÇS) taraf ülkelerin Birleşmiş Milletler Sekreteryasına sunmayı taahhüt ettikleri, Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı (INDC) 30 Eylül 2015 tarihinde BMİDÇS Sekreteryasına sunulmuştur. Türkiye'nin ulusal katkı niyetinde, sera gazı emisyonlarının referans senaryoya (BAU) göre, 2030 yılında % 21 oranına kadar artışın azaltılması öngörülmüştür.

Ulusal ölçekte söz konusu çalışmalar ile başlatılan iklim değişikliğiyle mücadele çabaları yerel ve bölgesel düzeydeki iklim değişikliği politikalarının çerçevesini belirlemektedir. Son yıllarda Türkiye'de küresel iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine bağlı olarak sayı ve sıklığı artan meteorolojik kaynaklı aşırı hava olayları ciddi can ve mal kayıplarına sebebiyet vermektedir. Bu nedenle iklim değişikliğine bağlı afetlere karşı önlemlerin hayata geçirilmesi amacıyla Bakanlığımızca 81 İl Valiliklerine ve tüm Belediye Başkanlıklarına 14 maddelik 22.01.2019 tarihli ve 18201 sayılı 2019/02 No.lu İklim Değişikliği ve Afet Önlemleri Genelgesi iletilmiştir. İklim değişikliği etkilerinden en fazla etkilenen bölgelerimizden biri olan Karadeniz Bölgesinde yaşanan sel, taşkın ve heyelan gibi afetler nedeniyle önemli ekonomik, sosyal ve çevresel zararlara sebep olaylar bölge özelinde eylem tedbirlerinin alınmasını gerekli kılmıştır.

Bakanlığımız koordinasyonu ve teknik desteği ile Karadeniz Bölgesi'nin iklim değişikliğine karşı direncinin artırılması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ele alınması gereken eylem ihtiyaçlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı Bakanlığımızca açıklanmıştır. Ayrıca, Bakanlığımız tarafından Karadeniz Bölgesi İl Valiliklerine ve Karadeniz Bölgesi Belediyelerine 13 maddelik 02.08.2019 tarihli ve 181888 sayılı 2019/13 No.lu Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Önlemleri Genelgesi iletilmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımızın 2019-2023 Stratejik Planlama hedefleri kapsamında, öncelikle 30 Büyükşehir Belediyesinde ve ardından 81 ilimizin tamamında Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının (YİDEP) hazırlanması amacıyla mevzuat çalışmalarına başlanmış durumdadır.

Bakanlığımızca, İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi (İklimIN) kapsamında Türkiye genelinde; taşra teşkilatları, STK'lar ve üniversitelerin faydalandığı, toplamda 37 kuruma, iklim değişikliği konusunda çalışmalarını desteklemek için fon sağlanmaktadır. 27 ilde gerçekleştirilen 37 hibe projesi ile 539 farkındalık artırma faaliyeti gerçekleştirilmiş toplamda 688.000 kişiye ulaşılmıştır.

Hibe projeleri kapsamında; 305 adet eğitim, çalıştay ve toplantı yapılmış, 26.272 kişi tarafından katılım sağlanmıştır. 265 adet araştırma ve veri toplama faaliyeti gerçekleştirilmiş ve 31 adet politika dokümanı yayınlanmıştır. Bunun yanı sıra; hibe projeleri kapsamında gerçekleştirilen pilot saha uygulamalar vasıtasıyla 50.228 kişiye ulaşılmıştır. İklimIN projesi faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen fotoğraf yarışması ve 10 ilde yapılan sergilerle birlikte proje sonunda 1 milyondan fazla kişiye ulaşılmıştır. İklimIN projesi kapsamında; 20 ilde 3'er günlük iklim değişikliği konulu eğitimler gerçekleştirilmekte olup, 19 ilimizdeki eğitim tamamlanmıştır. Bu eğitimler de kullanılmak üzere 17 ayrı başlıkta eğitim modülü hazırlanmıştır. Eğitimler, eğitimin verildiği il ve komşu illerde faaliyet gösteren ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, kalkınma ajanslarının, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının, yerel yönetimlerin temsilcileri katılım sağlamaktadır. Proje kapsamında düzenlenen eğitimler sonunda toplamda 81 il genelinde, 1000'e yakın katılımcıya ulaşılabacaktır.

Diğer taraftan; 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve 3194 sayılı İmar Kanunu doğrultusunda sosyal, ekonomik ve çevre politikaları ile bu politikalara ilişkin stratejilerin mekânla ilişkisi kurularak ülke bütününde fiziki gelişmenin yönlendirilmesini hedefleyen Türkiye Mekânsal Strateji Planı hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir.

Bu kapsamda, doğal yapı ve doğal afetler özelinde doğal kaynakların etkin kullanımı, havzaların (tarım, su) korunması ve etkin yönetimi, doğal afet tehlikelerinin ortaya konulması ve yerleşmelerin dayanıklılığı, yenilenebilir enerji kaynaklarının verimli, etkin ve yaygın kullanımı, atıkların geri dönüşümü ve bertaraf edilmesi konularında; iklim değişikliği ile mücadele özelinde ise sera gazı salınımı, sektörel kararlarda iklim değişikliğine uyum, arazi kullanım kararlarında iklim değişikliğine uyum konularını içeren çalışmalar hedeflenmektedir.